

กฎกระทรวง  
ฉบับที่ ๑๑ (พ.ศ. ๒๕๔๒)  
ออกตามความในพระราชบัญญัติระเบียบเจ้าหน้าที่ส่วนท้องถิ่น  
พ.ศ. ๒๕๐๙\*

---

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๕ และมาตรา ๗ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบเจ้าหน้าที่ส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๐๙ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยออกกฎกระทรวงไว้ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ให้ยกเลิก

(๑) กฎกระทรวง ฉบับที่ ๗ (พ.ศ. ๒๕๒๙) ออกตามความในพระราชบัญญัติระเบียบเจ้าหน้าที่ส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๐๙

(๒) กฎกระทรวง ฉบับที่ ๘ (พ.ศ. ๒๕๓๐) ออกตามความในพระราชบัญญัติระเบียบเจ้าหน้าที่ส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๐๙

(๓) กฎกระทรวง ฉบับที่ ๑๐ (พ.ศ. ๒๕๓๒) ออกตามความในพระราชบัญญัติระเบียบเจ้าหน้าที่ส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๐๙

(๔) กฎกระทรวง ฉบับที่ ๘ (พ.ศ. ๒๕๓๙) ออกตามความในพระราชบัญญัติระเบียบเจ้าหน้าที่ส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๐๙

ข้อ ๒\*\* ในกฎกระทรวงนี้

“เจ้าหน้าที่ส่วนท้องถิ่น” หมายความว่า

(๑) สมาชิกสภาท้องถิ่น ได้แก่ สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด สมาชิกสภาเทศบาล สมาชิกสภาเมืองพัทยา และสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล

(๒) ผู้บริหารท้องถิ่น ได้แก่ นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด นายกเทศมนตรี นายกเมืองพัทยา และนายกองค์การบริหารส่วนตำบล

(๓) พนักงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้แก่ ข้าราชการองค์การบริหารส่วนจังหวัด พนักงานเทศบาล พนักงานเมืองพัทยา และพนักงานส่วนตำบล

(๔) ลูกจ้างประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้แก่ ลูกจ้างประจำขององค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาล เมืองพัทยา และองค์การบริหารส่วนตำบล

---

\*ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๑๖/ตอนที่ ๑๒๔ ก/หน้า ๔/๙ ธันวาคม ๒๕๔๒

\*\*แก้ไขเพิ่มเติมโดยกฎกระทรวง ฉบับที่ ๑๔ (พ.ศ. ๒๕๔๘) ออกตามความในพระราชบัญญัติระเบียบเจ้าหน้าที่ยื่นฟ้อง พ.ศ. ๒๕๐๘

- ๒ -

“เจ้าหน้าที่ส่วนท้องถิ่นอื่น” หมายความว่า

- (๑) ผู้ช่วยประธานสภาท้องถิ่น ได้แก่ เลขานุการประธานสภาเมืองพัทยา ผู้ช่วยเลขานุการประธานสภาเมืองพัทยา และให้หมายความรวมถึงตำแหน่งอื่นซึ่งกฎหมายจัดตั้งกำหนดให้มีหน้าที่เป็นผู้ช่วยประธานสภาท้องถิ่น
- (๒) ผู้ช่วยผู้บริหารท้องถิ่น ได้แก่ รองนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด เลขานุการนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด ที่ปรึกษานายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด รองนายกเทศมนตรี เลขานุการนายกเทศมนตรี ที่ปรึกษานายกเทศมนตรี รองนายกเมืองพัทยา เลขานุการนายกเมืองพัทยา ผู้ช่วยเลขานุการนายกเมืองพัทยา ประธานที่ปรึกษานายกเมืองพัทยา ที่ปรึกษานายกเมืองพัทยา รองนายกองค์การบริหารส่วนตำบล เลขานุการนายกองค์การบริหารส่วนตำบล และให้หมายความรวมถึงตำแหน่งอื่นซึ่งกฎหมายจัดตั้งกำหนดให้มีหน้าที่เป็นผู้ช่วยผู้บริหารท้องถิ่น

#### หมวด ๑\*

ระเบียบสมาชิกสภาท้องถิ่น ผู้บริหารท้องถิ่น และเจ้าหน้าที่ส่วนท้องถิ่นอื่น

---

ข้อ ๓\*\*ระเบียบสมาชิกสภาท้องถิ่น ผู้บริหารท้องถิ่น และเจ้าหน้าที่ส่วนท้องถิ่นอื่น ให้มี ๒ ชนิด คือ

- (๑) ระเบียบปฏิบัติราชการ มี ๒ ประเภท
- (ก) ระเบียบสีกากีคอป
- (ข) ระเบียบสีกากีคอบะ

---

\*ชื่อหมวด ๑ เครื่องแบบสมาชิกสภาท้องถิ่น ผู้บริหารท้องถิ่น และและเจ้าหน้าที่ส่วนท้องถิ่นอื่น แก้ไขเพิ่มเติมโดยกฎกระทรวง ฉบับที่ ๑๔ (พ.ศ. ๒๕๔๘) ออกตามความในพระราชบัญญัติเครื่องแบบเจ้าหน้าที่ส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๐๙

\*\*ข้อ ๓ แก้ไขเพิ่มเติมโดยกฎกระทรวง ฉบับที่ ๑๔ (พ.ศ. ๒๕๔๘) ออกตามความในพระราชบัญญัติเครื่องแบบเจ้าหน้าที่ส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๐๙

- ๓ -

(๒) เครื่องแบบพิธีการ มี ๕ ประเภท

- (ก) เครื่องแบบปกติขาว
- (ข) เครื่องแบบปกติกากีคอตั้ง
- (ค) เครื่องแบบครึ่งยศ
- (ง) เครื่องแบบเต็มยศ
- (จ) เครื่องแบบสโมสร

ข้อ ๔ เครื่องแบบปฏิบัติราชการ ประกอบด้วย

(๑) หมวก

ชายให้ใช้หมวกได้ ๒ แบบ

แบบที่ ๑ หมวกทรงหม้อตาลสีกากี กะบังหน้าทำด้วยหนังหรือวัสดุเทียมหนังสีดำ สายรัดคางหนังหรือวัสดุเทียมหนังสีดำ มีดุมโลหะสีทองตราครุฑพ่าห์ขนาดเล็กติดที่ข้างหมวกข้างละ ๑ ดุม ผ้าพันหมวกสีกากี ที่หน้าหมวกติดตราครุฑพ่าห์ในบัวกระหนกทำด้วยโลหะสีทอง สูง ๖.๕ เซนติเมตร

แบบที่ ๒ หมวกแก๊ปทรงอ่อนสีกากี หน้าหมวกติดตราครุฑพ่าห์ปักดินสีทอง สูง ๔.๕ เซนติเมตร

หญิงให้ใช้หมวกได้ ๓ แบบ

แบบที่ ๑ อนุโลมตามแบบหมวกของชายแบบที่ ๑ แต่เป็นทรงอ่อน

แบบที่ ๒ หมวกเก็บทรงอ่อนพับปีกสีกาก็ สายรัดคางสีทอง กว้าง ๑ เซนติเมตร มีดุมโลหะสีทองตราครุฑพ่าห์ขนาดเล็กติดที่ข้างหมวกข้างละ ๑ ดุม ผ้าพันหมวกสีกาก็ หน้าหมวกติดตราครุฑพ่าห์ปักดินสีทอง สูง ๔.๕ เซนติเมตร บนหมอนสีกาก็

แบบที่ ๓ หมวกหนีบสีกาก็ ด้านหน้ามีดุมโลหะสีทองตราครุฑพ่าห์ขนาดเล็ก ๒ ดุม ติดซ้อนกัน มีตราครุฑพ่าห์ภายในบัวกระหนก สูง ๔.๕ เซนติเมตร ติดที่ด้านซ้ายเหนือขอบหมวก ห่างจากมุมพับด้านหน้าหมวกประมาณ ๔ เซนติเมตร

การสวมหมวกให้สวมในโอกาสอันควร

(๒) เสื้อ

ชายให้ใช้เสื้อได้ ๒ แบบ

แบบที่ ๑ เสื้อคอพับ สีประเภทสีกาก็ แขนยาวรัดข้อมือ มีดุมที่ข้อมือข้างละ ๑ ดุม หรือแขนสั้น มีกระเป๋ายึดติดที่หน้าอกเสื้อ ข้างละ ๑ กระเป๋า เป็นกระเป๋าสีเสื้อมีแถบอยู่

- ๔ -

ตรงกลางตามทางดิ่งกว้าง ๓.๕ เซนติเมตร มีใบปกกระเป๋ารูปมนชายกลางแหลม หรือเป็นกระเป๋าสีเสื้อชนิดไม่มีแถบกลางกระเป๋และใบปกกระเป๋เป็นรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้า มุมกระเป๋และมุมปกกระเป๋เป็นรูปตัดพองาม ที่ปากกระเป๋ทั้งสองข้างติดดุมข้างละ ๑ ดุม สำหรับขัดใบปกกระเป๋ ตัวเสื้อผ่าอกตลอด มีสาคกว้าง ๓.๕ เซนติเมตร ติดดุมตามแนวอกเสื้อ ๕ ดุม ระยะห่างกันพอสมควร และติดเครื่องหมายแสดงสังกัดที่ปกคอเสื้อด้านหน้าทั้งสองข้างที่ไหล่เสื้อประดับอินทรีนุสีเดียวกับเสื้อ ยาวตามความยาวของบ่าเย็บติดกับเสื้อเหนือบ่าทั้งสองข้างจากไหล่ไปคอ ปลายมน ด้านไหล่กว้าง ๔ เซนติเมตร ด้านคอกว้าง ๓ เซนติเมตร ตอนปลายขัดดุมติดกับตัวเสื้อ

ในโอกาสไปงานพิธี ให้ใช้เสื้อเชิ้ตสีประเภทสีกาก็แขนยาวผูกผ้าผูกคอสีดำเงื่อนกะลาสี สอดชายผ้าผูกคอไว้ภายในเสื้อใต้ดุมเม็ดที่สอง

แบบที่ ๒ เสื้อคอแบะปล่อยเอน แบบคอตั้ง สีประเภทสีกาก็แขนสั้น ตัวเสื้อผ่าอกตลอด มีดุมที่อกเสื้อ ๔ ดุม มีกระเป๋ายึดติดภายนอกเป็นกระเป๋abenและล่างอย่างละสอง

กระเป๋ กระเป๋านมมีใบปกมนชายกลางแหลม มีแถบกว้าง ๓.๕ เซนติเมตร ตรงกึ่งกลาง  
กระเป๋าทงตั้ง กระเป๋าล่างเป็นกระเป๋าย่อมมีใบปกรูปตัด ที่ฝากระเป๋าทงสองกระเป๋าดัดคุม  
ข้างละ ๑ คุม สำหรับขัดกับใบปกกระเป๋าทเอดด้านหลังกาดด้วยผ้าสีเดียวกับเสื้อขนาด  
กว้าง ๕ เซนติเมตร ชายเสื้อที่ตะเข็บกลางหลังเปิดไว้ถึงผ้าคาดเอว ติดเครื่องหมายแสดง  
สังกัดที่ปกคอเสื้อด้านหน้าทงสองข้าง

ให้ใช้เสื้อแบบที่ ๒ แทนเสื้อแบบที่ ๑ ในโอกาสอันควร

คุมที่ใช้กับเสื้อทงสองแบบมีลักษณะเป็นรูปกลมแบนทำด้วยวัสดุสีเดียวกับสี  
เสื้อ

ผู้ได้รับพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ ให้ประดับแพรแถบ  
เครื่องราชอิสริยาภรณ์ที่อกเสื้อเหนือกระเป๋านซ้าย

หญิงให้ใช้เสื้อได้ ๔ แบบ

แบบที่ ๑ อนุโลมตามแบบเสื้อของชายแบบที่ ๑

แบบที่ ๒ เสื้อคอพับ สีประเภทสีกาก็ สีอ่อนกว่ากระโปรงหรือสีเดียวกับ  
กระโปรง ฝ่อกตลอดตัวเสื้อ มีساب กว้างประมาณ ๒.๕ เซนติเมตร แขนยาวรัดข้อมือ ขอบ  
ปลายแขนกว้างประมาณ ๕ เซนติเมตร หรือแขนสั้นเหนือข้อศอกเล็กน้อย ตลบชายกว้าง  
ประมาณ ๕ เซนติเมตร เดินคิ้วด้านหน้าเสื้อต่อจากเส้นบ่ามีตะเข็บผ่านกลางอกยาวตลอด

- ๕ -

ตัวทงสองด้าน มีคุม ๕ คุม ด้านหลังจากเส้นต่อบ่าหลัง มีตะเข็บผ่านตามตัวเสื้อทงสองด้าน  
เช่นเดียวกับด้านหน้า ติดเครื่องหมายแสดงสังกัดที่ปกคอเสื้อด้านหน้าทงสองข้าง ที่ไหล่เสื้อ  
ประดับอินทราฐสีเดียวกับเสื้อ ยาวตามความยาวของบ่าเย็บติดกับเสื้อเหนือบ่าทงสองข้าง  
จากไหล่ไปคอ ปลายมน ด้านไหล่กว้าง ๔ เซนติเมตร ด้านคอกว้าง ๓ เซนติเมตร ตอนปลาย  
ขัดคุมติดกับตัวเสื้อ การสวมสอดชายเสื้อไว้ในขอบกระโปรง

แบบที่ ๓ เสื้อคอพับปล่อยเอว สีประเภทสีกาก็ สีเดียวกับกระโปรงหรือ  
กางเกง ฝ่อกตลอดตัวเสื้อ ไม่มีساب ด้านหน้ามีคิ้วตามساب มีคุม ๔ คุม แขนยาวหรือแขน  
สั้นตลบชายกว้างประมาณ ๕ เซนติเมตร มีคิ้วหน้าหลังเช่นเดียวกับแบบที่ ๒ และมีเส้นแนว

ตะเข็บเช่นเดียวกับแบบที่ ๒ ทั้งด้านหลัง ความยาวของเสื้อให้คลุมสะโพกพองาม ติด  
เครื่องหมายแสดงสังกัดที่ปกคอเสื้อด้านหน้าทั้งสองข้าง ที่ไหล่เสื้อประดับอินทราวุธสีเดียวกับ  
เสื้อ ยาวตามความยาวของบ่าเย็บติดกับเสื้อเหนือบ่าทั้งสองข้างจากไหล่ไปคอ ปลายมน  
ด้านไหล่กว้าง ๔ เซนติเมตร ด้านคอกว้าง ๓ เซนติเมตร ตอนปลายขัดดุมติดกับตัวเสื้อ

แบบที่ ๔ เสื้อคอแบะปล่อยเอว สีประเภทสีกากี สีเดียวกับกระโปรง หรือ  
กางเกง ผ่าอกตลอดตัวเสื้อ ไม่มีساب แขนยาวจรดข้อมือหรือแขนสั้นเหนือศอกเล็กน้อย  
ตลบชายกว้างประมาณ ๕ เซนติเมตร ด้านหน้ามีคิ้วตามساب มีดุม ๓ ดุม ต่อด้านหน้าและ  
ด้านหลังยาวตามตัวติดเครื่องหมายแสดงสังกัดที่ปกคอแบะทั้งสองข้างและมีกระเป๋าล่างข้าง  
ละ ๑ กระเป๋า เป็นกระเป๋าจาะเฉียงเล็กน้อยไม่มีใบปกกระเป๋า

ดุมที่ใช้กับเสื้อแบบที่ ๒ แบบที่ ๓ และแบบที่ ๔ เป็นดุมสีเดียวกับสีเสื้อ

การสวมเสื้อแบบที่ ๓ และแบบที่ ๔ ให้ปล่อยชายเสื้อทับกระโปรงหรือกางเกง  
และคาดเข็มขัดตาม (๕) แบบที่ ๒ ทับเอวเสื้อ

ในโอกาสไปงานพิธี ให้ใช้เสื้อแบบที่ ๑ หรือแบบที่ ๒ โดยใช้เสื้อเชิ้ตสีประเภท  
สีกากี แขนยาว ผูกผ้าผูกคอสีดำเงื่อนกะลาสี สอดชายผ้าผูกคอไว้ภายในเสื้อใต้ดุมเม็ดที่สอง

ผู้ได้รับพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ ให้ประดับแพรแถบ  
เครื่องราชอิสริยาภรณ์ ที่อกเสื้อเหนือกระเป๋ابนซ้าย

(๓)\*อินทราวุธ ให้ใช้อินทราวุธอ่อน มีเครื่องหมายตำแหน่งบนอินทราวุธ ดังต่อไปนี้

---

\*ข้อ ๔ (๓) แก้ไขเพิ่มเติมโดย กฎกระทรวง ฉบับที่ ๑๔ (พ.ศ. ๒๕๔๘) ออกตามความใน  
พระราชบัญญัติเครื่องแบบเจ้าหน้าที่ส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๐๙

- ๖ -

สำหรับสมาชิกสภาท้องถิ่น และผู้ช่วยประธานสภาท้องถิ่น มีแถบกว้าง ๓  
เซนติเมตร ติดทางต้นอินทราวุธ ๑ แถบ และแถบกว้าง ๑ เซนติเมตร ติดเรียงต่อไปอีก ๑  
แถบ แถบบนขมวดเป็นวงกลมขนาดวัดเส้นผ่าศูนย์กลางวงใน ๑ เซนติเมตร ติดทับอยู่บน  
ปลอกพื้นสีกากียาว ๕ เซนติเมตร เฉพาะสมาชิก สภาท้องถิ่นมีเครื่องหมายทำด้วยโลหะสี

ทอง ขนาดสูง ๓ เซนติเมตร กว้าง ๒ เซนติเมตร เป็นรูปรัฐธรรมนูญประดิษฐานบนพานสอง  
ชั้นภายในบัวกระหนกติดทับบนอินทรี

สำหรับผู้บริหารท้องถิ่น และผู้ช่วยผู้บริหารท้องถิ่น มีแถบกว้าง ๒ เซนติเมตร  
ติดทางด้านอินทรี ๑ แถบ และแถบกว้าง ๑ เซนติเมตร ติดเรียงต่อไปอีก ๒ แถบ แถบบน  
ขมวดเป็นวงกลมขนาดวัดเส้นผ่าศูนย์กลางวงใน ๑ เซนติเมตร ติดทับอยู่บนปลอกพื้นสีกากี  
ยาว ๕ เซนติเมตร เฉพาะผู้บริหารท้องถิ่น มีเครื่องหมายทำด้วยโลหะสีทอง ขนาดสูง ๓  
เซนติเมตร กว้าง ๒ เซนติเมตร เป็นรูปรัฐธรรมนูญ ประดิษฐานบนพานสองชั้นภายในบัว  
กระหนกติดทับบนอินทรี

แถบดังกล่าวให้ใช้สีเหลืองหรือสีทอง การติดแถบให้ติดตามขวางที่ด้านอินทรี  
ทับอยู่บนปลอกพื้นสีกากี แถบแรกห่างจากด้านอินทรี ๕ มิลลิเมตร และแถบต่อไปเว้น  
ระยะห่างกัน ๕ มิลลิเมตร

การใช้เครื่องหมายตำแหน่งบนอินทรี ให้ใช้กับเสื้อแบบที่ ๑ สำหรับชาย  
แบบที่ ๒ และแบบที่ ๓ สำหรับหญิง

#### (๔) กางเกง กระโปรง

ชายให้ใช้กางเกงแบบราชการสีประเภทสีกากีขายาว ไม่พับปลายขา

หญิงให้ใช้กางเกงหรือกระโปรงสีประเภทสีกากีได้ ๕ แบบ

แบบที่ ๑ กางเกง อนุโลมตามแบบกางเกงของชาย

แบบที่ ๒ กางเกงขายาว ขาตรง ไม่มีลวดลาย ขอบกางเกงกว้างประมาณ ๑  
นิ้ว มีหรือไม่มีกระเป๋าก็ได้ มีซิปปาด้านหน้าหรือด้านข้าง ไม่พับปลายขา

แบบที่ ๓ กระโปรงยาวปิดเข้า ปลายบานเล็กน้อย

แบบที่ ๔ กระโปรงมีตะเข็บหน้า ๒ ตะเข็บ ตะเข็บหลัง ๒ ตะเข็บ ยาวครึ่งเข้า  
ปลายบานเล็กน้อย

แบบที่ ๕ กระโปรงกางเกง แบบกางเกงขายาวครึ่งเข้า มีตะเข็บหน้า ๒ ตะเข็บ  
ตะเข็บหลัง ๒ ตะเข็บ มีจีบกระทบด้านหน้าและด้านหลัง

(๕) เข็มขัด

ชายให้ใช้เข็มขัดทำด้วยด้ายถักสีกากี กว้าง ๓ เซนติเมตร หัวเข็มขัดทำด้วยโลหะสีทองเป็นรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้าทางนอน ปลายมน กว้าง ๓.๕ เซนติเมตร ยาว ๕ เซนติเมตร มีรูปครุฑทูนูนอยู่กึ่งกลางหัวเข็มขัด ไม่มีเข็มสำหรับสอดรู ปลายเข็มขัดหุ้มด้วยโลหะสีทอง กว้าง ๑ เซนติเมตร

หญิงให้ใช้เข็มขัดได้ ๒ แบบ

แบบที่ ๑ อนุโลมตามแบบเข็มขัดของชาย

แบบที่ ๒ เข็มขัดผ้าสีประเภทสีกากีสีเดียวกับสีเสื้อกว้าง ๒.๕ เซนติเมตร หัวสี่เหลี่ยมหุ้มผ้า

การใช้เข็มขัดแบบที่ ๑ ให้คาดทับขอบกระโปรง และแบบที่ ๒ ให้คาดทับเสื้อ

(๖) รองเท้า ถุงเท้า

ชายให้ใช้รองเท้าหุ้มส้นหรือหุ้มข้อหนังหรือวัตถุเทียมหนัง สีดำหรือสีน้ำตาล ไม่มีลวดลาย ถุงเท้าสีเดียวกับรองเท้า

หญิงให้ใช้รองเท้าหุ้มส้นหรือรัดส้นหนัง หรือวัตถุเทียมหนังสีดำหรือสีน้ำตาล แบบปิดปลายเท้า ไม่มีลวดลาย ส้นสูงไม่เกิน ๑๐ เซนติเมตร

(๗) เครื่องหมายแสดงสังกัด

ให้มีเครื่องหมายแสดงสังกัดทำด้วยโลหะโปร่งสีทอง ไม่มีขอบ สูง ๒ เซนติเมตร เป็นรูปราชสีห์ติดที่ปกคอเสื้อด้านหน้าทั้งสองข้าง

(๘) ป้ายชื่อและตำแหน่ง

ให้มีป้ายชื่อพื้นสีดำ ขนาดกว้าง ๒.๕ เซนติเมตร ยาว ๗.๕ เซนติเมตร ตัวอักษรสีขาว แสดงชื่อตัว ชื่อสกุล และชื่อตำแหน่งในการบริหารงานหรือชื่อตำแหน่งในสายงานตามท้องที่กรกลางบริหารงานบุคคลกำหนด ประดับที่อกเสื้อเหนือกระเป๋ابนขวา

(๙)\*เครื่องหมายแสดงประเภท

ให้มีเครื่องหมายแสดงประเภทสำหรับสมาชิกสภาท้องถิ่น ผู้บริหารท้องถิ่น และเจ้าหน้าที่ส่วนท้องถิ่นอื่น ดังนี้

\*ข้อ ๔ (๙) แก้ไขเพิ่มเติมโดยกฎกระทรวง ฉบับที่ ๑๔ (พ.ศ. ๒๕๔๘) ออกตามความในพระราชบัญญัติเครื่องแบบเจ้าหน้าที่ส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๐๙

- ๘ -

สำหรับสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด รองนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด เลขานุการนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด และที่ปรึกษานายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด ทำด้วยโลหะโปร่งสีทอง มีขอบขนาดสูง ๔ เซนติเมตร กว้าง ๓ เซนติเมตร เป็นรูปอักษร ชร “อบจ” ภายในบัวกระหนก ติดที่อกเสื้อด้านขวาเหนือป้ายชื่อและตำแหน่ง

สำหรับสมาชิกสภาเทศบาล นายกเทศมนตรี รองนายกเทศมนตรี เลขานุการนายกเทศมนตรี และที่ปรึกษานายกเทศมนตรี ทำด้วยโลหะโปร่งสีทอง มีขอบขนาดสูง ๓ เซนติเมตร กว้าง ๓ เซนติเมตร เป็นรูปอักษร “ท” ภายในบัวกระหนก ติดที่อกเสื้อด้านขวาเหนือป้ายชื่อและตำแหน่ง

สำหรับสมาชิกสภาเมืองพัทยา เลขานุการประธานสภาเมืองพัทยา ผู้ช่วยเลขานุการประธานสภาเมืองพัทยา นายกเมืองพัทยา รองนายกเมืองพัทยา เลขานุการนายกเมืองพัทยา ผู้ช่วยเลขานุการนายกเมืองพัทยา ประธานที่ปรึกษานายกเมืองพัทยา และที่ปรึกษานายกเมืองพัทยา ทำด้วยโลหะโปร่งสีทอง มีขอบขนาดสูง ๓ เซนติเมตร กว้าง ๓ เซนติเมตร เป็นรูปอักษร “พ” ภายในบัวกระหนก ติดที่อกเสื้อด้านขวาเหนือป้ายชื่อและตำแหน่ง

สำหรับสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล นายกองค์การบริหารส่วนตำบล รองนายกองค์การบริหารส่วนตำบล และเลขานุการนายกองค์การบริหารส่วนตำบล ทำด้วยโลหะโปร่งสีทอง มีขอบขนาดสูง ๓ เซนติเมตร กว้าง ๓ เซนติเมตร เป็นรูปอักษร “อบต” ภายในบัวกระหนก ติดที่อกเสื้อด้านขวาเหนือป้ายชื่อและตำแหน่ง

ข้อ ๕ เครื่องแบบพิธีการ

(๑) เครื่องแบบปกติขาว ประกอบด้วย

(ก) หมวก

ชายให้ใช้หมวกทรงหม้อตาลสีขาว กะบังหน้าทำด้วยหนังหรือวัสดุเทียม  
หนังสีดำ สายรัดคางสีทอง กว้าง ๑ เซนติเมตร มีดุมโลหะสีทองตราครุฑพ่าห์ขนาดเล็กติดที่  
ข้างหมวกข้างละ ๑ ดุม ผ้าพันหมวกสีขาว ที่หน้าหมวกติดตราครุฑพ่าห์ปักดินสีทอง สูง ๕  
เซนติเมตร บนหมอนสักหลาดสีขาว

หญิงให้ใช้หมวกได้ ๒ แบบ

แบบที่ ๑ อนุโลมตามแบบหมวกของชาย แต่เป็นทรงอ่อน

- ๙ -

แบบที่ ๒ หมวกแก๊ปทรงอ่อนพับปักสีขาว สายรัดคางสีทองมีดุมโลหะสี  
ทองตราครุฑพ่าห์ขนาดเล็กติดที่ข้างหมวกข้างละ ๑ ดุม ผ้าพันหมวกสีขาวที่หน้าหมวกติด  
ตราครุฑพ่าห์ปักดินสีทอง สูง ๔.๕ เซนติเมตร บนหมอนสักหลาดสีขาว

การสวมหมวก ให้สวมในโอกาสอันควร

(ข) เสื้อ

ชายให้ใช้เสื้อแบบราชการสีขาว ติดเครื่องหมายแสดงสังกัดที่ปกคอเสื้อ  
ด้านหน้าทั้งสองข้าง ติดเครื่องหมายแสดงประเภทที่อกเสื้อด้านขวา ใช้ดุมโลหะสีทองตรา  
ครุฑพ่าห์ขนาดใหญ่ ๕ ดุม ผู้ได้รับพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ให้ประดับแพรแถบ  
เครื่องราชอิสริยาภรณ์ที่อกเสื้อเหนือกระเป๋าด้านซ้าย

หญิงให้ใช้เสื้อนอกคอแบบสีขาวแบบคอแหลมหรือคอป้าน แขนยาวถึง  
ข้อมือมีตะเข็บหลัง ๔ ตะเข็บ ติดเครื่องหมายแสดงสังกัดที่ปกคอเสื้อด้านหน้าทั้งสองข้าง  
ติดเครื่องหมายแสดงประเภทที่อกเสื้อด้านขวา ที่แนวسابอกมีดุมโลหะสีทองตราครุฑพ่าห์  
ขนาดเส้นผ่าศูนย์กลาง ๑.๕ เซนติเมตร ๓ ดุม สำหรับแบบเสื้อคอแหลม และดุม ๕ ดุม  
สำหรับแบบเสื้อคอป้าน มีกระเป๋าล่างข้างละ ๑ กระเป๋า เป็นกระเป๋าเจาะเฉียงเล็กน้อยไม่มี  
ใบปกกระเป๋า และให้ใช้เสื้อคอพับแขนยาวสีขาวผูกผ้าผูกคอสีดำเงื่อนกะลาสี ผู้ได้รับ  
พระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ให้ ประดับแพรแถบเครื่องราชอิสริยาภรณ์ที่อกเสื้อ  
ด้านซ้าย

(ค)\*อินทราธิราช สำหรับสมาชิกสภาท้องถิ่น ผู้บริหารท้องถิ่น และเจ้าหน้าที่ส่วน  
ท้องถิ่นอื่น ดังต่อไปนี้

สำหรับสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด ให้มีอินทรีชูแข้ง กว้าง ๔ เซนติเมตร ยาวตามความยาวของบ่า พื้นสีทาสีขาว ติดทับเสื้อเหนือบ่าทั้งสองข้างจากไหล่ไปคอ ด้านคอปลายมนติดดุมโลหะสีทองตราครุฑพ่าห์ขนาดเล็ก ปักด้นสีทองลายกระหนกเต็มแผ่นอินทรีชู

สำหรับสมาชิกสภาเทศบาล สมาชิกสภาเมืองพัทยา เลขานุการ ประธานสภาเมืองพัทยา ผู้ช่วยเลขานุการประธานสภาเมืองพัทยา และ สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ให้มีอินทรีชูแข้ง กว้าง ๔ เซนติเมตร ยาวตามความยาวของบ่า

---

\*ข้อ ๕ (๑) (ค) แก้ไขเพิ่มเติมโดยกฎกระทรวง ฉบับที่ ๑๔ (พ.ศ. ๒๕๔๘) ออกตามความในพระราชบัญญัติระเบียบเจ้าพนักงานที่ส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๐๙

- ๑๐ -

พื้นสีทาสีขาว มีแถบสีน้ำเงิน กว้าง ๑ เซนติเมตร ติดตรงกลาง ตามส่วนยาว ติดทับเสื้อเหนือบ่าทั้งสองข้างจากไหล่ไปคอ ด้านคอปลายมนติดดุมโลหะสีทองตราครุฑพ่าห์ขนาดเล็ก ปักด้นสีทองลายกระหนกเต็มแผ่นอินทรีชู

สำหรับผู้บริหารท้องถิ่นและผู้ช่วยผู้บริหารท้องถิ่น พื้นสีดำ ปักด้นสีทองลายกระหนกเต็มแผ่นอินทรีชู

(ง)\* เครื่องหมายแสดงประเภท

ให้ใช้เครื่องหมายแสดงประเภทเช่นเดียวกับเครื่องแบบปฏิบัติราชการ  
ดังนี้

นายกเทศมนตรีเทศบาลนคร ให้มีสายสร้อยสีทองลงยาเป็นลาย ดอกกรักร้อยกลางสายสร้อยมีอักษร “น” ลงยาสีขาว ห้อยดวงตราเครื่องหมายประจำเทศบาลคล้องคอ นายกเทศมนตรีเทศบาลเมืองให้มีสายสร้อยสีทองลงยาเป็นลายดอกกรักร้อยกลางสายสร้อยมีอักษร “ม” ลงยาสีน้ำเงิน ห้อยดวงตราเครื่องหมายประจำเทศบาลคล้องคอ และนายกเทศมนตรีเทศบาลตำบล ให้มีสายสร้อยสีทองลงยาเป็นลายดอกกรักร้อยกลางสายสร้อยมีอักษร “ต” ลงยาสีแดง ห้อยดวงตราเครื่องหมายประจำเทศบาลคล้องคอ  
เครื่องหมายนี้ให้ประดับได้ในโอกาสอันควร

นายกเมืองพัทยา ให้มีสายสร้อย สีทองลงยาเป็นลายดอกกรักร้อยกลาง  
สายสร้อยมีอักษร “พ” ลงยาสีขาว ห้อยดวงตราเครื่องหมายประจำเมืองพัทยาล้อมคอ  
เครื่องหมายนี้ให้ประดับได้ในโอกาสอันควร

(จ) กางเกง กระโปรง

ชายให้ใช้กางเกงแบบราชการสีขาวขาวว ไม่พับปลายขา

หญิงให้ใช้กระโปรงสีขาว ดีเกิ้ลด้านหน้า ๒ เกิ้ล และด้านหลัง ๒ เกิ้ล  
ยาวปิดเข่า ปลายบานเล็กน้อย ใช้กับแบบเสื้อคอแหลม หรือกระโปรงสีขาวยาวปิดเข่า  
ปลายบานเล็กน้อย ใช้กับแบบเสื้อคอปาน

---

\*ข้อ ๕ (๑) (ง) แก้ไขเพิ่มเติมโดยกฎกระทรวง ฉบับที่ ๑๓ (พ.ศ. ๒๕๔๗) ออกตามความใน  
พระราชบัญญัติระเบียบแบบเจ้าหน้าที่ส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๐๙

- ๑๑ -

(ฉ) รองเท้า ถุงเท้า

ชายให้ใช้รองเท้านวมสีน้ำตาลหรือวัสดุเทียมหนังสีดำชนิดผูกถุงเท้าสีดำ

หญิงให้ใช้รองเท้านวมสีน้ำตาลหรือวัสดุเทียมหนังสีดำแบบปิดปลายเท้าไม่มี  
ลวดลาย ส้นสูงไม่เกิน ๑๐ เซนติเมตร ถุงเท้ายาวสีเนื้อ

(๒) เครื่องแบบปกติภาคีคือตั้ง ลักษณะและส่วนประกอบเช่นเดียวกับเครื่องแบบ  
ปกติขาว เว้นแต่สีของหมวก ผ้าพันหมวก หมอนสักหลาดสำหรับปกครุฑพ่าห์ เสื้อและ  
กางเกงหรือกระโปรงเป็นประเภทสีทึบ

(๓) เครื่องแบบครึ่งยศ ลักษณะและส่วนประกอบเช่นเดียวกับเครื่องแบบปกติขาว  
เว้นแต่กางเกงหรือกระโปรงให้ใช้ผ้าสักหลาดหรือเสิร์จสีดำ ประดับเครื่องราชอิสริยาภรณ์

(๔) เครื่องแบบเต็มยศ ลักษณะและส่วนประกอบเช่นเดียวกับเครื่องแบบครึ่งยศ  
สวมสายสะพาย

(๕) เครื่องแบบสโมสร

สำหรับชาย มี ๓ แบบ คือ

(ก) เครื่องแบบสโมสร ก . ลักษณะและส่วนประกอบเช่นเดียวกับเครื่องแบบ  
เต็มยศ

(ข) เครื่องแบบสโมสร ข . ลักษณะและส่วนประกอบเช่นเดียวกับเครื่องแบบ  
สโมสร ก. เว้นแต่

เสื้อ ให้ใช้เสื้อสโมสรสีขาวทำด้วยผ้าสักหลาดหรือเสิร์จ เปิดอกปาดเอว มี  
ดุมโลหะสีทองตราครุฑพ่าห์ขนาดเล็กติดที่ข้อมือข้างละ ๓ ดุม ที่ระหว่างอกกับเอวข้างละ ๓  
ดุม และที่บรรจบเส้อมีดุมโลหะสีทองตราครุฑพ่าห์ขนาดใหญ่ข้างละ ๑ ดุม ดุมคู่นี้มี  
สายสร้อยสีทองร้อยติดกัน ประกอบด้วย เสื้อกั๊กสีขาวดุมโลหะสีทองตราครุฑพ่าห์ ๓ ดุม  
และเสื้อเชิ้ตสีขาวอกแข็ง ข้อมือแข็ง คอเชิ้ตชั้นเดียวแบบปักผีเสื้อผูกผ้าผูกคอสีดำเงื่อนหู  
กระต่าย

เครื่องหมายแสดงสังกัด ให้ติดที่คอแบะของเสื้อตอนบนทั้งสองข้างเหนือ  
แนวเครื่องราชอิสริยาภรณ์

ในฤดูร้อน ให้ใช้กางเกงสีขาวแทนกางเกงสีดำได้

(ค) เครื่องแบบสโมสร ค . ลักษณะและส่วนประกอบเช่นเดียวกับเครื่องแบบ  
สโมสร ข . เว้นแต่เสื้อเชิ้ตอกแข็งให้ใช้เสื้อเชิ้ตอกอ่อนสีขาว และเสื้อกั๊กให้ใช้แพรแถบสี

- ๑๒ -

เดียวกับกางเกงรัดเอวแทน แพรแถบนี้ส่วนกลางด้านหน้ากว้าง ๑๒ เซนติเมตร ปลายทั้ง  
สองข้างเรียวกว้าง ๑๑ เซนติเมตร ที่ปลายมีขอเกี่ยวติดกันในขณะคาดทางด้านหลัง

สำหรับหญิง ให้แต่งตามสมณนิยม

## หมวด ๒

เครื่องแบบพนักงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

---

ข้อ ๖ เครื่องแบบ ปฏิบัติราชการของพนักงานองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นมีลักษณะและส่วนประกอบเช่นเดียวกับเครื่องแบบปฏิบัติราชการของสมาชิกสภาท้องถิ่นและผู้บริหารท้องถิ่น เว้นแต่อินทรีนุ ให้มีเครื่องหมายบนอินทรีนุ ดังต่อไปนี้

พนักงานองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ตำแหน่งระดับ ๗ ขึ้นไป มีแถบกว้าง ๓ เซนติเมตร ติดทางต้นอินทรีนุ ๑ แถบ และแถบกว้าง ๑ เซนติเมตร ติดเรียงต่อไปอีก ๑ แถบ แถบบนขมวดเป็นวงกลมขนาดวัดเส้นผ่าศูนย์กลางวงใน ๑ เซนติเมตร

พนักงานองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ตำแหน่งระดับ ๕ และระดับ ๖ มีแถบกว้าง ๑ เซนติเมตร ๓ แถบ แถบบนขมวดเป็นวงกลมขนาดวัดเส้นผ่าศูนย์กลางวงใน ๑ เซนติเมตร

พนักงานองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ตำแหน่งระดับ ๓ และระดับ ๔ มีแถบกว้าง ๑ เซนติเมตร ๒ แถบ แถบบนขมวดเป็นวงกลมขนาดวัดเส้นผ่าศูนย์กลางวงใน ๑ เซนติเมตร

พนักงานองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ตำแหน่งระดับ ๒ มีแถบกว้าง ๑ เซนติเมตร ๑ แถบ ขมวดเป็นวงกลมขนาดวัดเส้นผ่าศูนย์กลางวงใน ๑ เซนติเมตร

พนักงานองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ตำแหน่งระดับ ๑ มีแถบกว้าง ๕ มิลลิเมตร ๒ แถบ แถบบนขมวดเป็นวงกลมขนาดเส้นวัดผ่าศูนย์กลางวงใน ๕ มิลลิเมตร

สำหรับพนักงานเทศบาลวิสามัญ มีแถบเช่นเดียวกับพนักงานองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น เว้นแต่แถบที่ขมวดเป็นวงกลมนั้นให้ขมวดเป็นรูปสี่เหลี่ยมจัตุรัส

แถบบนขมวดให้ใช้สีเหลืองหรือสีทอง การติดแถบบนให้ติดตามขวางที่ต้นอินทรีนุ ทับอยู่บนปลอกพื้นสีทึบ แถบแรกห่างจากต้นอินทรีนุ ๕ มิลลิเมตร และแถบต่อไปเว้นระยะห่างกัน ๕ มิลลิเมตร

เครื่องหมายแสดงประเภท ให้เป็นไปตามข้อ ๔ (๙) แล้วแต่กรณี

ข้อ ๗ เครื่องแบบพิธีการของพนักงานองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น มีลักษณะและส่วนประกอบเช่นเดียวกับเครื่องแบบสมาชิกสภาท้องถิ่นและผู้บริหารท้องถิ่น เว้นแต่อินทรีนุให้มีอินทรีนุเชิงกว้าง ๔ เซนติเมตร ยาวตามความยาวของบ่า พื้นสีกหลาดสีดำ

ติดทับเสื้อเหนือบ่าทั้งสองข้างจากไหล่ไปคอ ด้านคอปลายมน ติดดุมโลหะสีทองตราครุฑ  
พาร์ท ขนาดเล็ก อินทรธนูมีลายดังนี้

พนักงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตำแหน่งระดับ ๗ ขึ้นไป มีแถบสีทองกว้าง ๕  
เซนติเมตร เป็นขอบและปักด้นสีทองลายช่อชัยพฤกษ์ยาวตลอดส่วนกลางของอินทรธนู

พนักงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตำแหน่งระดับ ๕ และระดับ ๖ มีแถบสีทอง  
กว้าง ๑ เซนติเมตร เป็นขอบและปักด้นสีทองลายช่อชัยพฤกษ์มีดอก ๓ ดอก เรียงตามส่วน  
ยาวของอินทรธนู ไม่เกิน ๓ ใน ๔ ส่วนของอินทรธนู

พนักงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตำแหน่งระดับ ๓ และระดับ ๔ มีแถบสีทอง  
กว้าง ๑ เซนติเมตร เป็นขอบและปักด้นสีทองลายช่อชัยพฤกษ์มีดอก ๒ ดอก เรียงตามส่วน  
ยาวของอินทรธนู ไม่เกินครึ่งหนึ่งของอินทรธนู

พนักงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตำแหน่งระดับ ๒ มีแถบสีทองกว้าง ๑  
เซนติเมตร เป็นขอบและปักด้นสีทองลายช่อชัยพฤกษ์มีดอก ๑ ดอก ไม่เกิน ๑ ใน ๔ ส่วน  
ของอินทรธนู

พนักงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตำแหน่งระดับ ๑ มีแถบสีทองกว้าง ๕  
มิลลิเมตร เป็นขอบ

### หมวด ๓

#### เครื่องแบบลูกจ้างประจำขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ข้อ ๘ เครื่องแบบลูกจ้างประจำขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ลักษณะและ  
ส่วนประกอบเช่นเดียวกับเครื่องแบบสีกากีคอพับของสมาชิกสภาท้องถิ่น ผู้บริหารท้องถิ่น  
และพนักงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เว้นแต่อินทรธนูให้ใช้อินทร ธนูอ่อน มีเครื่องหมาย  
บนอินทรธนูดังต่อไปนี้

ลูกจ้างประจำขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ได้รับค่าจ้างตั้งแต่ขั้นต่ำ ของ

อัตราเงินเดือนข้าราชการองค์การบริหารส่วนจังหวัด พนักงานเทศบาล พนักงานเมืองพัทยา พนักงานส่วนตำบล ตั้งแต่ระดับ ๗ ขึ้นไป มีแถบกว้าง ๓ เซนติเมตร ติดทางต้นอินทรี ๑ แถบ และแถบกว้าง ๑ เซนติเมตร ติดเรียงต่อไปอีก ๑ แถบ

ลูกจ้างประจำขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ได้รับค่าจ้างตั้งแต่ขั้นต่ำ ของ อัตราเงินเดือนข้าราชการองค์การบริหารส่วนจังหวัด พนักงานเทศบาล พนักงานเมืองพัทยา พนักงานส่วนตำบล ตำแหน่งระดับ ๕ และระดับ ๖ มีแถบกว้าง ๑ เซนติเมตร ๓ แถบ

ลูกจ้างประจำขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ได้รับค่าจ้างตั้งแต่ขั้นต่ำ ของ อัตราเงินเดือนข้าราชการองค์การบริหารส่วนจังหวัด พนักงานเทศบาล พนักงานเมืองพัทยา พนักงานส่วนตำบล ตำแหน่งระดับ ๓ และระดับ ๔ มีแถบกว้าง ๑ เซนติเมตร ๒ แถบ

ลูกจ้างประจำขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ได้รับค่าจ้างตั้งแต่ขั้นต่ำ ของ อัตราเงินเดือนข้าราชการองค์การบริหารส่วนจังหวัด พนักงานเทศบาล พนักงานเมืองพัทยา พนักงานส่วนตำบล ตำแหน่งระดับ ๒ มีแถบกว้าง ๑ เซนติเมตร ๑ แถบ

ลูกจ้างประจำขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ได้รับค่าจ้างตั้งแต่ขั้นต่ำ ของ อัตราเงินเดือนข้าราชการองค์การบริหารส่วนจังหวัด พนักงานเทศบาล พนักงานเมืองพัทยา พนักงานส่วนตำบล ตำแหน่งระดับ ๑ มีแถบกว้าง ๕ มิลลิเมตร ๒ แถบ

แถบบังกล่าวให้ใช้สีเหลืองหรือสีทอง การติดแถบให้ติดตามขวางที่ต้น อินทรี ๑ แถบ อยู่บนปกพื้นสีทึบ แถบแรกห่างจากต้นอินทรี ๕ มิลลิเมตร และแถบ ต่อไปเว้นระยะห่างกัน ๕ มิลลิเมตร

ในโอกาสไปงานพิธี ให้ใช้เสื้อเชิ้ตสีประเภทสีทึบสีทึบ แขนยาว ผูกผ้าผูกคอสีดำ เงื่อนกะลาสี สอดชายผ้าผูกคอไว้ภายในเสื้อใต้คอดุมเม็ดที่สอง

ผู้ได้รับพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ ให้ประดับแพรแถบ เครื่องราชอิสริยาภรณ์ที่อกเสื้อเหนือกระเป๋าบนซ้าย

#### หมวด ๔

เครื่องแบบกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน สารวัตรกำนัน และแพทย์ประจำตำบล

ข้อ ๙ เครื่องแบบกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน สารวัตรกำนัน และแพทย์ประจำตำบล ให้มี ๒ ชนิด คือ

- ๑๕ -

(๑) เครื่องแบบปฏิบัติราชการ มี ๑ ประเภท คือ เครื่องแบบสีกากีคอพับ

(๒) เครื่องแบบพิธีการ มี ๓ ประเภท

(ก) เครื่องแบบปกติขาว

(ข) เครื่องแบบครึ่งยศ

(ค) เครื่องแบบเต็มยศ

ข้อ ๑๐ เครื่องแบบปฏิบัติราชการ ประกอบด้วย

(๑) หมวก

ชายให้ใช้หมวกได้ ๒ แบบ

แบบที่ ๑ หมวกทรงหม้อตาลสีกากี กะบังหน้าทำด้วยหนังหรือวัสดุเทียมหนังสีดำ สายรัดคางหนังหรือวัสดุเทียมหนังสีดำกว้าง ๑ เซนติเมตร มีดุมโลหะสีทองตราครุฑพ่าห์ขนาดเล็ก ติดที่ข้างหมวกข้างละ ๑ ดุม ผ้าพันหมวกสีกากี ที่หน้าหมวกติดตราราชสีห์ ภายในซุ้มลายกระหนกคันทันเป็นเส้น ตอนล่างมีแถบโค้งรับ บรรจุด้วยตัวอักษรมีข้อความว่า “บำบัดทุกข์ บำรุงสุข” ทำด้วยโลหะสีทอง สูง ๗ เซนติเมตร

แบบที่ ๒ หมวกแก๊ปทรงอ่อนสีกากี หน้าหมวกติดตราเช่นเดียวกับแบบที่ ๑ แต่สูง ๔.๕ เซนติเมตร

หญิงให้ใช้หมวกได้ ๓ แบบ

แบบที่ ๑ อนุโลมตามแบบหมวกของชายแบบที่ ๑ แต่เป็นทรงอ่อน

แบบที่ ๒ หมวกแก๊ปทรงอ่อนพับปีกสีกากี สายรัดคางหนังหรือวัสดุเทียมหนังสีดำกว้าง ๑ เซนติเมตร มีดุมโลหะสีทองตราครุฑพ่าห์ขนาดเล็กติดที่ข้างหมวกข้างละ ๑ ดุม ผ้าพันหมวกสีกากี หน้าหมวกติดตราเช่นเดียวกับหมวกของชายแบบที่ ๒

แบบที่ ๓ หมวกหนีบสีากี้ ด้านหน้ามีดุมโ ลหะสีทองตราครุฑพ่าห์ขนาดเล็ก ๒ ดุมติดซ้อนกัน มีตราเช่นเดียวกับหมวกของชายแบบที่ ๒ ติดที่ด้านซ้ายเหนือขอบหมวก ห่างจากมุมพับด้านหน้าหมวกประมาณ ๔ เซนติเมตร

การสวมหมวก ให้สวมในโอกาสอันควร

(๒) เสื้อ

ชายให้ใช้เสื้อคอพับ สีประเภทสีากี้แขนยาวรัดข้อมือ มีดุมที่ข้อมือข้างละ ๑ ดุม หรือแขนสั้น มีกระเป๋ายึดติดที่หน้าอกเสื้อข้างละ ๑ กระเป๋า เป็นกระเป๋าสี้อมีแถบอยู่

- ๑๖ -

ตรงกลาง ตามทางดิ่งกว้าง ๓.๕ เซนติเมตร มีใบปกกระเป๋ารูปมนชายกลางแหลม ที่ปาก กระเป๋าทั้งสองข้างติดดุมข้างละ ๑ ดุม สำหรับขัดใบปกกระเป๋ ตัวเสื้อ ีผ่าอกตลอด มีสาค กว้าง ๓.๕ เซนติเมตร ติดดุมตามแนวอกเสื้อ ๕ ดุม ระยะห่างกันพอสมควร และติด เครื่องหมายแสดงสังกัดที่ปกคอเสื้อด้านหน้าทั้งสองข้าง ที่ไหล่เสื้อประดับอินทนูสีเดียวกับ เสื้อ ยาวตามความยาวของบ่าเย็บติดกับเสื้อเหนือบ่าทั้งสองข้างจากไหล่ไปคอ ปลายมน ด้านไหล่กว้าง ๔.๕ เซนติเมตร ด้านคอกว้าง ๓.๕ เซนติเมตร ตอนปลายขัดดุมติดกับตัวเสื้อ

ดุมที่ใช้กับเสื้อมีลักษณะเป็นรูปกลมแบนทำด้วยวัสดุเดียวกับสีเสื้อ

ในโอกาสไปงานพิธี ให้ใช้เสื้อเชิ้ตสีประเภทสีากี้แขนยาวผูกผ้าผูกคอสีดำ เจื่อนกะลาสี สอดชายผ้าผูกคอไว้ภายในเสื้อใต้ดุมเม็ดที่สอง

ผู้ได้รับพระราชทานเครื่องราชอิส ริยาภรณ์ ให้ประดับแพรแถบ เครื่องราชอิสริยาภรณ์ที่อกเสื้อเหนือกระเป๋าบนซ้าย

หญิงให้ใช้เสื้อได้ ๓ แบบ

แบบที่ ๑ อนุโลมตามแบบเสื้อของชาย

แบบที่ ๒ เสื้อคอพับ สีประเภทสีากี้อ่อนกว่ากระโปรงหรือสีเดียวกับ

กระโปรง ผ่าอกตลอดตัวเสื้อ มีสาคกว้างประมาณ ๒.๕ เซนติเมตร แขนยาวรัดข้อมือ ขอบ ปลายแขนกว้างประมาณ ๕ เซนติเมตร หรือแขนสั้นเหนือข้อศอกเล็กน้อย ย ีตลบชายกว้าง ประมาณ ๕ เซนติเมตร เดินคิ้วด้านหน้าเสื้อต่อจากเส้นบ่า มีตะเข็บผ่านกลางอกยาวตลอด

ตัวทั้งสองด้าน มีดุม ๕ ดุม ด้านหลังจากเส้นต่อบ่าหลังมีตะเข็บผ่านตามตัวเสื้อทั้งสองด้าน เช่นเดียวกับด้านหน้า ติดเครื่องหมายแสดงสังกัดที่ปกคอเสื้อด้านหน้าทั้งสองข้าง ที่ ไหล่เสื้อ ระดับอินทรีนูนส์เดียวกับเสื้อ ยาวตามความยาวของบ่าเย็บติดกับเสื้อเหนือบ่าทั้งสองข้าง จากไหล่ไปคอ ปลายมน ด้านไหล่กว้าง ๔ เซนติเมตร ด้านคอกว้าง ๓ เซนติเมตร ตอนปลาย ขัดดุมติดกับตัวเสื้อ

แบบที่ ๓ เสื้อคอพับปล่อยเอว สีประเภทสีกาก็สีเดียวกับกระโปรง หรือกางเกง ผ่าอกตลอดตัวเสื้อ ไม่มีساب ด้านหน้ามีคิ้วตามساب มีดุม ๔ ดุม แขนยาวหรือแขนสั้น ตลบ ชายกว้างประมาณ ๕ เซนติเมตร มีคิ้วหน้าหลังเช่นเดียวกับแบบที่ ๒ และมีเส้นแนวตะเข็บ เช่นเดียวกับแบบที่ ๒ ทั้งหน้าหลัง ความยาวของเสื้อให้คลุมสะโพกพองาม ติดเครื่องหมายแสดงสังกัดที่ปกคอเสื้อด้านหน้าทั้งสองข้าง ที่ไหล่เสื้อระดับอินทรีนูนส์เดียวกับเสื้อ ยาวตามความยาวของบ่าเย็บติดกับเสื้อเหนือบ่าทั้งสองข้างจากไหล่ไปคอ ปลายมน ด้านไหล่ กว้าง ๔ เซนติเมตร ด้านคอกว้าง ๓ เซนติเมตร ตอนปลายขัดดุมติดกับตัวเสื้อ

- ๑๗ -

การสวมเสื้อแบบที่ ๒ ให้สอดชายเสื้อไว้ในขอบกระโปรง และคาดเข็มขัดทับ ขอบกระโปรง และการสวมเสื้อแบบที่ ๓ ให้ปล่อยชายเสื้อทับกระโปรงหรือกางเกง และคาด เข็มขัดตาม (๕) แบบที่ ๒ ทับเอวเสื้อ

ดุมที่ใช้กับเสื้อแบบที่ ๒ และแบบที่ ๓ เป็นดุมสีเดียวกับสีเสื้อ

ในโอกาสไปงานพิธี ให้ใช้เสื้อแบบที่ ๑ หรือแบบที่ ๒ โดยใช้เสื้อเชิ้ตสีประเภท สีกาก็ แขนยาว ผูกผ้าผูกคอสีดำเงื่อนกะลาสี สอดชายผ้าผูกคอไว้ภายในเสื้อใต้ดุมเม็ดที่สอง

ผู้ได้รับพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ ให้ประดับแพรแถบ เครื่องราชอิสริยาภรณ์ที่อกเสื้อเหนือกระเป๋ابนซ้าย

(๓)\*อินทรีนูน ให้ใช้อินทรีนูนอ่อน มีเครื่องหมายบนอินทรีนูน ดังต่อไปนี้

กำนัน มีแถบกว้าง ๑ เซนติเมตร ๕ แถบ

ผู้ใหญ่บ้าน มีแถบกว้าง ๑ เซนติเมตร ๔ แถบ

ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน มีแถบกว้าง ๑ เซนติเมตร ๓ แถบ

สารวัตรกำนัน แพทย์ประจำตำบล มีแถบตามจำนวน ขนาด และลักษณะ เช่นเดียวกับผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน

สำหรับกำนัน แถบดังกล่าวให้ใช้สีเหลือง การติดแถบให้ติดตามขวาง ที่ต้นอินทรีทาบอยู่บนปกพื้นสีดำ แถบแรกห่างจากต้นอินทรี ๕ มิลลิเมตร แถบต่อไปจนถึงแถบที่สี่ เว้นระยะห่างกัน ๑ มิลลิเมตร และแถบสุดท้ายเว้นระยะห่างจากแถบที่สี่ ๕ มิลลิเมตร ให้เหลือปกพื้นสีดำขนาดกว้าง ๕ มิลลิเมตร อยู่ตอนบนของแถบสุดท้าย และเหนือปกพื้นสีดำ ๕ มิลลิเมตร ติดเครื่องหมายโลหะสีทองเป็นรูปราชสีห์อยู่ภายในวงรีดูนูนมีลายประกอบ ขนาดสูง ๒ เซนติเมตร กว้าง ๒.๕ เซนติเมตร พื้นลงยาสีแดง

สำหรับผู้ใหญ่บ้าน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน สารวัตรกำนัน และแพทย์ประจำตำบล แถบดังกล่าวให้ใช้สีเหลือง การติดแถบให้ติดตามขวาง ที่ต้นอินทรีทาบอยู่บนปกพื้นสีดำ แถบแรกห่างจากต้นอินทรี ๕ มิลลิเมตร และแถบต่อไปเว้นระยะห่างกัน ๕ มิลลิเมตร ให้เหลือปกพื้นสีดำ ขนาดกว้าง ๕ มิลลิเมตร อยู่ตอนบนของแถบสุดท้าย และเหนือปกพื้นสีดำ ๕ มิลลิเมตร ติดเครื่องหมายโลหะสีทองเป็นรูปราชสีห์อยู่ภายในวงรีดูนูนมีลายประกอบ ขนาดสูง ๒ เซนติเมตร กว้าง ๒.๕ เซนติเมตร พื้นลงยา โดยมีสีแดง

---

\*ข้อ ๑๐ (๓) แก้ไขเพิ่มเติมโดยกฎกระทรวง ฉบับที่ ๑๒ (พ.ศ. ๒๕๔๖) ออกตามความในพระราชบัญญัติระเบียบเจ้าหน้าที่ยส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๐๙

- ๑๘ -

ความหมายของตำแหน่ง ดังนี้

ผู้ใหญ่บ้าน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน สีคราม

สารวัตรกำนัน สีแดง

แพทย์ประจำตำบล สีเขียว

(๔) กางเกง กระโปรง

ชายให้ใช้กางเกงแบบราชการ สีประเภทสีกาบิยาว ไม่พับปลายขา

หญิงให้ใช้กางเกงหรือกระโปรง สีประเภทสีกาบิ ได้ ๕ แบบ

แบบที่ ๑ กางเกง อนุโลมตามแบบกางเกงของชาย

แบบที่ ๒ กางเกงขายาว ขาตรง ไม่มีลวดลาย ขอบกางเกงกว้างประมาณ ๑ นิ้ว มีหรือไม่มีกระเป๋าก็ได้ มีซิปลัดหน้าหรือด้านข้าง ไม่พับปลายขา

แบบที่ ๓ กระโปรงยาวปิดเข้า ปลายบานเล็กน้อย

แบบที่ ๔ กระโปรงมีตะเข็บหน้า ๒ ตะเข็บ ตะเข็บหลัง ๒ ตะเข็บ ยาวครึ่งเข้า ปลายบานเล็กน้อย

แบบที่ ๕ กระโปรงกางเกง แบบกางเกงยาวครึ่งเข้า มีตะเข็บหน้า ๒ ตะเข็บ ตะเข็บหลัง ๒ ตะเข็บ มีจีบกระทบด้านหน้าและด้านหลัง

#### (๕) เข็มขัด

ชายให้ใช้เข็มขัดทำด้วยด้ายถั กว้าง ๓ เซนติเมตร หัวเข็มขัดทำด้วย โลหะสีทองเป็นรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้าทางนอน ปลายมน กว้าง ๓.๕ เซนติเมตร ยาว ๕ เซนติเมตร มีรูปราศสีห์คั่นอยู่กึ่งกลางหัวเข็มขัด ไม่มีเข็มสำหรับสอดรู ปลายเข็มขัดหุ้ม ด้วยโลหะสีทอง กว้าง ๑ เซนติเมตร

หญิงให้ใช้เข็มขัดได้ ๒ แบบ

แบบที่ ๑ อนุโลมตามแบบเข็มขัดของชาย

แบบที่ ๒ เช่นเดียวกับเข็มขัดของชาย แต่ด้ายถักกว้าง ๒.๕ เซนติเมตร หัวเข็ม ขัด กว้าง ๓ เซนติเมตร ยาว ๔ เซนติเมตร

การใช้เข็มขัดแบบที่ ๑ ให้คาดทับกระโปรง และแบบที่ ๒ ให้คาดทับเสื้อ

#### (๖) ร่องเท้า ถุงเท้า

ชายให้ใช้รองเท้าหุ้มส้นหรือหุ้มข้อหนังหรือวัสดุเทียมหนังสีดำหรือสีน้ำตาล ไม่ มีลวดลาย ถุงเท้าสีเดียวกับรองเท้า

- ๑๙ -

หญิงให้ใช้รองเท้าหุ้มส้นหรือรัดส้นหนัง หรือวัสดุเทียมหนังสีดำหรือสีน้ำตาล แบบปิดปลายเท้า ไม่มีลวดลาย ส้นสูงไม่เกิน ๑๐ เซนติเมตร

#### (๗) เครื่องหมายแสดงสังกัด

ให้มีเครื่องหมายแสดงสังกัดทำด้วยโลหะโปร่งสีทอง ไม่มีขอบ สูง ๒.๕ เซนติเมตร เป็นรูปราชสีห์ติดที่ปกคอเสื้อด้านหน้าทั้งสองข้าง

(๘) ป้ายชื่อและตำแหน่ง

ให้มีป้ายชื่อพื้นสีดำ ขนาดกว้าง ๒.๕ เซนติเมตร ยาว ๗.๕ เซนติเมตร ตัวอักษรสีขาว แสดงชื่อตัว ชื่อสกุล และชื่อตำแหน่ง ประดับที่อกเสื้อเหนือกระเป๋ابนขวา

ข้อ ๑๑ เครื่องแบบพิธีการ

(๑) เครื่องแบบปกติขาว ประกอบด้วย

(ก) หมวก

ชายให้ใช้หมวกทรงหม้อตาลสีขาว กะบังหน้าทำด้วยหนังหรือวัสดุเทียม หนังสีดำ สายรัดคางสีทองกว้าง ๑ เซนติเมตร มีดุมโลหะสีทองตราครุฑพ่าห์ขนาดเล็กติดที่ข้างหมวกข้างละ ๑ ดุม ผ้าพันหมวกสีขาว ที่หน้าหมวกติดตราราชสีห์ ภายในซุ้มลาย กระหนกตอนล่างมีแถบโค้งรับปักด้วยดุ้นสีทอง สูง ๗ เซนติเมตร บนหมอนสักหลาดสีขาว

หญิงให้ใช้หมวกได้ ๒ แบบ

แบบที่ ๑ อนุโลมตามแบบหมวกของชาย แต่เป็นทรงอ่อน

แบบที่ ๒ หมวกแก๊ปทรงอ่อนพับปักสีขาว สายรัดคางสีทอง มีดุมโลหะสีทอง ตราครุฑพ่าห์ขนาดเล็กติดที่ข้างหมวกข้างละ ๑ ดุม ผ้าพันหมวกสีขาวที่หน้าหมวกติดตราเช่นเดียวกับหมวกของชายเครื่องแบบปกติขาว แต่สูง ๔.๕ เซนติเมตร

การสวมหมวก ให้สวมในโอกาสอันควร

(ข) เสื้อ

ชายให้ใช้เสื้อแบบราชการสีขาว ติดเครื่องหมายแสดงสังกัดที่ปกคอเสื้อ ด้านหน้าทั้งสองข้าง ใช้ดุมโลหะสีทองตราครุฑพ่าห์ขนาดใหญ่ ๕ ดุม ผู้ได้รับพระราชทาน เครื่องราชอิสริยาภรณ์ให้ประดับแพรแถบเครื่องราชอิสริยาภรณ์ที่อกเสื้อเหนือกระเป๋ابนซ้าย

หญิงให้ใช้เสื้อมอกคอแบบสีขาวแบบคอแหลมหรือคอป้านแขนยาวถึงข้อมือ

มีตะเข็บหลัง ๔ ตะเข็บ ติดเครื่องหมายแสดงสังกัดที่ปกคอเสื้อด้านหน้าทั้งสองข้าง ที่แนว  
สาบอกมีดุมโลหะสีทองตราครุฑพ่าห์ ขนาดเส้นผ่าศูนย์กลาง ๑.๕ เซนติเมตร ๓ ดุม สำหรับ  
แบบเสื้อคอแหลม และ ๕ ดุม สำหรับแบบเสื้อคอป้านมีกระเป๋าล่างข้างละ ๑ กระเป๋า เป็น  
กระเป๋าจาะเฉียงเล็กน้อยไม่มีใบปกกระเป๋าและให้ใช้เสื้อคอพับแขนยาวสีขาวผูกผ้าผูกคอสี  
ดำเงื่อนกะลาสี ผู้ได้รับพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ให้ประดับแพรแถบ  
เครื่องราชอิสริยาภรณ์ที่อกเสื้อด้านซ้าย

(ค)\*อินทรธนู

ให้ใช้อินทรธนูแข็ง ดันอินทรธนูกว้าง ๕ เซนติเมตร ยาวตามความยาวของ  
บ่า พื้นสีกหลาดสีดำ ติดทับเสื้อเหนือบ่าทั้งสองข้างจากไหล่ไปคอ ด้านคอกว้าง ๔  
เซนติเมตร ปลายมนติดดุมโลหะสีทองตราครุฑพ่าห์ขนาดเล็ก มีเครื่องหมายบนอินทรธนู  
ดังต่อไปนี้

ก้านัน มีแถบกว้าง ๑ เซนติเมตร ๕ แถบ

ผู้ใหญ่บ้าน มีแถบกว้าง ๑ เซนติเมตร ๔ แถบ

ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน มีแถบกว้าง ๑ เซนติเมตร ๓ แถบ

สารวัตรกำนัน แพทย์ประจำตำบล มีแถบตามจำนวน ขนาด และลักษณะ  
เช่นเดียวกับผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน

สำหรับก้านัน แถบดังกล่าวให้ใช้แถบดินสีทอง การติดแถบให้ติดตามขวาง  
ที่ต้นอินทรธนูทับอยู่บนพื้นสีกหลาดสีดำ แถบแรกห่างจากต้นอินทรธนู ๕ มิลลิเมตร แถบ  
ต่อไปจนถึงแถบที่สี่เว้นระยะห่างกัน ๑ มิลลิเมตร และแถบสุดท้ายเว้นระยะห่างจากแถบที่สี่  
๕ มิลลิเมตร ตอนบนห่างจากแถบสุดท้าย ๕ มิลลิเมตร ติดเครื่องหมายเช่นเดียวกับที่ใช้  
ประดับอินทรธนูอ่อน

สำหรับผู้ใหญ่บ้าน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน สารวัตรกำนัน และแพทย์ประจำ  
ตำบล แถบดังกล่าวให้ใช้แถบดินสีทอง การติดแถบให้ติดตามขวาง ที่ต้นอินทรธนูทับอยู่บน  
พื้นสีกหลาดสีดำ แถบแรกห่างจากต้นอินทรธนู ๕ มิลลิเมตร และแถบต่อไปเว้นระยะห่างกัน

\*ข้อ ๑๑ (ค) แก้ไขเพิ่มเติมโดยกฎกระทรวง ฉบับที่ ๑๒ (พ.ศ. ๒๕๔๖) ออกตามความในพระราชบัญญัติเครื่องแบบเจ้าหน้าที่ส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๐๙

- ๒๑ -

๕ มิลลิเมตร ตอนบนห่างจากแถบสุดท้าย ๕ มิลลิเมตร ติดเครื่องหมายเช่นเดียวกับที่ใช้  
ประดับอินทราวุธ

(ง) กางเกง กระโปรง

ชายให้ใช้กางเกงแบบราชการสีขาวขาว ไม่พับปลายขา

หญิงให้ใช้กระโปรงสีขาว ตีเกล็ดด้านหน้า ๒ เกล็ด และด้านหลัง ๒ เกล็ด  
ยาวปิดเข้า ปลายบานเล็กน้อย ใช้กับแบบเสื้อคอแหลม หรือกระโปรงสีขาวยาวปิดเข้า  
ปลายบานเล็กน้อย ใช้กับแบบเสื้อคอปาน

(จ) รองเท้า ถุงเท้า

ชายให้ใช้รองเท้าน้ำส้นหรือหุ้มข้อ หนังหรือวัสดุเทียมหนังสีดำ ถุงเท้าสีดำ

หญิงให้ใช้รองเท้าน้ำส้นหนังหรือวัสดุเทียมหนังสีดำแบบปิดปลายเท้าไม่มี  
ลวดลาย ส้นสูงไม่เกิน ๑๐ เซนติเมตร ถุงเท้ายาวสีเนื้อ

(๒) เครื่องแบบครึ่งยศ ลักษณะและส่วนประกอบเช่นเดียวกับเครื่องแบบปกติขาว  
เว้นแต่กางเกงหรือกระโปรง ให้ใช้ผ้าสักหลาดหรือเสิร์จสีดำประดับเครื่องราชอิสริยาภรณ์

(๓) เครื่องแบบเต็มยศ ลักษณะและส่วนประกอบเช่นเดียวกับเครื่องแบบครึ่งยศ  
สวมสายสะพาย

หมวด ๕

การประดับเครื่องราชอิสริยาภรณ์และเครื่องหมาย

---

ข้อ ๑๒ การประดับเครื่องราชอิสริยาภรณ์ให้ปฏิบัติตามประกาศสำนัก  
นายกรัฐมนตรี เรื่องลำดับเกียรติและระเบียบการประดับเครื่องราชอิสริยาภรณ์ไทย

ผู้ได้รับพระราชทานพระบรมราชานุญาต ให้ประดับเครื่องราชอิสริยาภรณ์  
ต่างประเทศให้ประดับเครื่องราชอิสริยาภรณ์นั้นได้

ข้อ ๑๓ ผู้สำเร็จการศึกษาจากสถาบันการศึกษาของทางราชการ หรือที่ทาง  
ราชการรับรองให้ติดเครื่องหมายแสดงวิทยฐานะของสถาบันการศึกษานั้นได้

- ๒๒ -

หมวด ๖

เบ็ดเตล็ด

ข้อ ๑๔ ผู้ได้รับบำเหน็จบำนาญตามกฎหมายว่าด้วยบำเหน็จบำนาญข้าราชการ  
ส่วนท้องถิ่น ให้ใช้เครื่องแบบเช่นเดียวกับเจ้าหน้าที่ส่วนท้องถิ่นประจำการตามสังกัดนั้น ๆ  
เว้นแต่ให้ติดเครื่องหมายแสดงสังกัดที่ปกคอเสื้อด้านหน้าข้างซ้ายและเครื่องหมาย นก ทำ  
ด้วยโลหะโปร่งสีทอง ไม่มีขอบ สูง ๒ เซนติเมตร ที่ปกคอเสื้อด้านหน้าข้างขวา

ข้อ ๑๕ การแต่งเครื่องแบบให้อนุโลมแต่งตามหมายกำหนดการของสำนัก  
พระราชวัง คำสั่ง หรือกำหนดการของทางราชการ องค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาล  
เมืองพัทยา สภาตำบล หรือองค์การบริหารส่วนตำบล

เจ้าหน้าที่ส่วนท้องถิ่นซึ่งไม่อาจแต่งเครื่องแบบตามหมายกำหนดการนั้นได้ให้แต่ง  
เครื่องแบบเช่นเดียวกับในโอกาสไปงานพิธี

ข้อ ๑๖ ให้กระทรวงมหาดไทยจัดให้มีหรือเขียนรูปตัวอย่างเครื่องแบบนี้ขึ้นไว้เป็น  
มาตรฐานและสอดส่องควบคุมการแต่งเครื่องแบบให้เป็นไปตามกฎกระทรวงนี้

ให้ไว้ ณ วันที่ ๒๖ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๔๒

ชานี ศักดิเศรษฐ์

รัฐมนตรีช่วยว่าการฯ รักษาการแทน

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย

- ๒๓ -

**หมายเหตุ :-** เหตุผลในการประกาศใช้กฎกระทรวงฉบับนี้ คือ เนื่องจากได้มีการกำหนด  
รูปแบบเจ้าหน้าที่ส่วนท้องถิ่นไว้ในกฎกระทรวงหลายฉบับ อันเป็นผลให้การใช้กฎหมาย  
ไม่สะดวก สมควรนำรูปแบบเจ้าหน้าที่ส่วนท้องถิ่นมากำหนดไว้ในกฎกระทรวงฉบับ  
เดียวกัน ประกอบกับได้มีการปรับปรุง กฎหมายว่าด้วยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหลาย  
ฉบับ สมควรแก้ไขเพิ่มเติมรูปแบบเจ้าหน้าที่ส่วนท้องถิ่นดังกล่าวให้สอดคล้องกันด้วย จึง  
จำเป็นต้องออกกฎกระทรวงนี้

กฎกระทรวง ฉบับที่ ๑๒ (พ.ศ. ๒๕๔๖) ออกตามความในพระราชบัญญัติรูปแบบ  
เจ้าหน้าที่ส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๐๙\*

**หมายเหตุ :-** เหตุผลในการประกาศใช้กฎกระทรวงฉบับนี้ คือ โดยที่เป็นการสมควรแก้ไข  
ลักษณะและจำนวนของแถบ และสีแสดงความหมายของตำแหน่งบนอินทราณูอ่อนและ  
อินทราณูแข็งของเครื่องแบบกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน สารวัตรกำนัน และแพทย์  
ประจำตำบล ให้เหมาะสมยิ่งขึ้น จึงจำเป็นต้องออกกฎกระทรวงนี้

กฎกระทรวง ฉบับที่ ๑๓ (พ.ศ. ๒๕๔๗) ออกตามความในพระราชบัญญัติเครื่องแบบเจ้าหน้าที่ส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๐๙\*\*

**หมายเหตุ :-** เหตุผลในการประกาศใช้กฎกระทรวงฉบับนี้ คือ โดยที่เป็นการสมควรกำหนดให้นายกเทศมนตรีเทศบาลเมืองและนายกเทศมนตรีเทศบาลตำบล มีเครื่องหมายประจำตำแหน่งเพื่อใช้ประดับเป็นส่วนประกอบสำหรับการแต่งเครื่องแบบพิธีการตามโอกาสอันควร เช่นเดียวกับเครื่องแบบพิธีการของนายกเทศมนตรีเทศบาลนครและนายกเมืองพัทยา และเนื่องด้วยกฎกระทรวง ฉบับที่ ๑๑ (พ.ศ. ๒๕๓๘) ออกตามความในพระราชบัญญัติเครื่องแบบเจ้าหน้าที่ส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๐๙ ซึ่งกำหนดให้นายกเทศมนตรีเทศบาลนคร นายกเทศมนตรีเทศบาลเมือง และนายกเทศมนตรีเทศบาลตำบล มีสิทธิประดับเครื่องหมายดังกล่าวยังมิได้ถูกยกเลิก ซึ่งอาจเกิดความสับสนในการใช้บังคับได้สมควรที่จะได้ยกเลิกกฎกระทรวงฉบับดังกล่าวเสียด้วยในคราวเดียวกัน จึงจำเป็นต้องออกกฎกระทรวงนี้

---

\*ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๒๐/ตอนที่ ๒๗ ก/หน้า ๑/๑ เมษายน ๒๕๔๖

\*\*ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๒๑/ตอนที่ ๕๙ ก/หน้า ๑๖/๑๓ กันยายน ๒๕๔๗

- ๒๔ -

กฎกระทรวง ฉบับที่ ๑๔ (พ.ศ. ๒๕๔๘) ออกตามความในพระราชบัญญัติเครื่องแบบเจ้าหน้าที่ส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๐๙\*\*\*

**หมายเหตุ :-** เหตุผลในการประกาศใช้กฎกระทรวงฉบับนี้ คือ โดยที่เป็นการสมควรกำหนดให้ผู้ดำรงตำแหน่งเลขานุการนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด ที่ปรึกษานายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด รองนายกเทศมนตรี เลขานุการนายกเทศมนตรี ที่ปรึกษานายกเทศมนตรี เลขานุการนายกเมืองพัทยา ผู้ช่วยเลขานุการนายกเมืองพัทยา ประธานที่ปรึกษานายกเมืองพัทยา ที่ปรึกษานายกเมืองพัทยา รองนายกองค์การบริหารส่วนตำบล และเลขานุการนายกองค์การบริหารส่วนตำบล ซึ่งมีฐานะเป็นผู้ช่วยผู้บริหาร ท้องถิ่น มีสิทธิแต่งเครื่องแบบได้เช่นเดียวกับผู้บริหารท้องถิ่น และกำหนดให้ผู้ดำรงตำแหน่งเลขานุการประธานสภาเมืองพัทยา และผู้ช่วยเลขานุการประธานสภาเมืองพัทยา ซึ่งมีฐานะเป็นผู้ช่วย

ประธานสภาท้องถิ่น มีสิทธิแต่งเครื่องแบบได้เช่นเดียวกับสมาชิกสภาท้องถิ่น จึงจำ ำเป็นต้อง  
ออกกฎกระทรวงนี้

สุกัญญา/ผู้จัดทำ  
๑๒ พฤศจิกายน ๒๕๕๓

วิษพงษ์/ปรับปรุง  
๕ มีนาคม ๒๕๕๗

---

\*\*\*ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๒๒/ตอนที่ ๑๐๒ ก/หน้า ๑๐/๔ พฤศจิกายน ๒๕๔๘